

изскачало от сенките на слънце и веднага изчезвало незнайно къде, и затова били убедени, че в него има нещо тайнствено, и разказвали чудни истории за неговите подвизи в човешки образ; до ден-днешен циганите в Германия и Англия го наричат птица-вещица, или накратко *chogihani* („вещицата“). Съвсем по същия начин самите цигани с искрящите си индийски очи се вмъкват и измъкват от сенките на Неизвестното и веднага пак изчезват и стават невидими и така са си спечелили името, което носят днес. Навсякъде, където съществуват шаманизмът или магьосничеството, основано на прогонването или използването на духове, тези, които го изповядват, било заради необичайния си начин на живот или заради самотата на скитничеството, придобиват странен и безумен вид. Когато някой изглежда така, хората веднага му приписват тайнствени способности. Така е при татарите, в Африка, сред ескимосите, лапландците или индианците, където магьосникът, вуду шаманът или *medaolin*¹⁷ има хипнотизиращи очи, блестящи и студени като очите на змия. Затова и циганите поради простия факт, че са скитници, живеещи на открито в диви местности, добили див безумен вид и когато ги питали дали нямат връзка със злите духове, обитаващи пущинаците, те не оборвали подозрението, а когато ги питали дали техните приятели – злите духове, феите, елфите и таласъмите, не са ги научили как да предсказват бъдещето, те се признавали за виновни, и като установили, че това се плаща добре, се захванали да обогатяват „науката“ си и най-вече източниците си на парични доходи. Да си оракул, е лесен занаят – не ти трябва ни имот, ни имущество, ни капитал, ни Капитолий, ни светещи жълтици, ни светилища. И както вярвам, че група деца, оставени съвсем сами, ще измислят и развият свой език, който след няколко години ще говорят свободно¹⁸, тъй съм убеден, че в същото време сенки-

¹⁷ Индиански шаман – б. пр.

¹⁸ Виж изключително интересния труд „The Origin of Languages and the Antiquity of Speaking Man“ („Произход на езиците и античност на говорещия човек“) от Хорейшо Хейл, „Proceedings of the American Association for the Advancement of Science“ („Бюлетин на Американската асоциация за научен